

PETI DAN RAZPRAVE PROTI "PRIMORSKEMU DNEVNIKU" PRED VOJAŠKIM SODIŠČEM

TRI PRIČE NAŠE OBRAMBE ARETIRANE

Nekompetentne ugotovitve Goatinovih poškodb

Sledilec je druga priča oboževani angliški major Richman-Coggan. On je bil član gljanevke komisije, ki je preiskovala zadevo. Zaradi važnosti te priče, pustimo tudi njega na govorni. Med drugimi je dejal:

Bil sem član komisije, ki je preiskovala dogodke v zvezi pretepa na območju Rijn. Pred pričetkom sijo stojiš tudi sam. Za Gogol, Goatin je takrat imel obil pri vsem očesu. Ne da bi ga kak vprašali, je slekel srajco. Mi smo ga prosili naj odstrani obil. Pod obiljem ni bilo nič nenormalnega. Pre gledali smo mu tudi tudi. Na desni strani je bil rdečah, podolpoko, na levi pa bil nedavna datuma. Bil je okrogla in modrikaste barve. Tudi na zolodu je imel rdečkasti znak, ki tudi ni bil nedavna datuma. Dejal nam je, da so ga udarili tudi v desno stegno, vidnega znaka pa ni bilo. Tudi pri Saulju nismo up

ve, med katerimi ZDA in Francija. K temu dostavljajo še Jugoslavijo, češ da je podpihovala upor. Tako bode zopet zmagovalno kritična da je Jugoslavija prešla v imperij realističnih taborov. Da bo zadeva najbolj senzacionalna, pa zahtuje objavo tožnica, da je »zaroto proti republiki« vodil maršal Tito.

Poleg osem glavnih obtožbenic navaja obtožnica 26 drugih, med katerimi je tudi pet glavnih jugoslovanske manjšine na Madžarskem. Uradno javljajo, da se bo proces proti tem obtožencem začel 16. septembra.

Spencer še vedno tožitelj...

(Nadaljevanje s 1. strani)

Ko smo vstopili v dvorano sodišča za določevanje narokov, smo v veliko začudenje res opazili na zatonih klopi tudi tri sojeverce, ki so pričali za obrambo. "N. sicer SAULJA, GOATINA in LUCIA. Dejali smo v veliko začudenje, ker smo se silišali, da so bili ti trije aretirani, vendar pa samo uslošno nismo verjeli. Tako pa smo se prepirali tudi z oči."

Na zatonih klopi je sedelo 7 oseb, med njimi 6 sojevercev in neki mladenci. Imena sojevercev so: Zelenka Karl, Cecchini - Cehovin Mario, Mauri-Mavrič Ivan, Sauli Giuseppe, Goatin Angelo, Lucii Ernesto in mladenci Sardo Angel.

V tej dvorani smo zopet videli Spencerja, ki je za vsakega obtoženega od sojevercev povedal, zakaj so pred sodiščem, t. j. kaj so obtoženi, in predlagal predsedniku kapitanu Dyeju o tem, če ostanejo v zaporu ali grejo lahko na svobodo. Za vseh 6 sojevercev je Spencer predlagal, da jih pridržijo v zaporu.

Zelenka in Cecchini, ki ju ni zastopal noben advokat, sta obtožena, kakor vsi ostali štirje sojeverci, tativne beneficije in RASC. Vrednost ukradenega beneficija ni določena. Ker je Spencer predlagal, da preiskava, se ni lejana in predlagal predsedniku, da ju pridržijo v zaporu, bosta morala sedeti za zamreženimi okni še nadaljnjih 7 dni. Kapitan Dye je razložil, da bosta sedela 7 dni, t. j. do taktat, ko bosta zopet prišla pred sodišče za določevanje narokov, ali pa do taktat, ko bo končana preiskava.

Sledi je Lucii Ernest, ki ga brani bratranec odveto Bertoni. Bratranec je prošil sodišče, naj njegovega klienta podeli zadostno svobodo. Dejal je, da je bil Lucii o taktat, ko so bili dogodki in RASC, pa do sedaj, zaslišan in na svobodo. SIB da je za zaslišal samo enkrat in ga izpustil na svobodo.

Ce bi bil medtem dokazan kakšen nov dokaz v njegovo škodo, da bi ga lahko že aretirali. Za isto stvar pa, da je bila podeljena zadostna svoboda pred istim sodiščem tudi sojeverca Della Pietru in Genzu.

Predsednik Dye je odgovoril bratranca, da zadostna svoboda Luciju ne more podeliti, ker preiskava še ni končana, pri Genzu in Della Pietru pa je bila preiskava že dokončana.

Nato so prišli na vrsto sojeverci Sauli, Goatin in Mavrič. Tudi za te tri je Spencer predlagal, da jih pridržijo v zaporu, ker preiskava še ni končana. Ne tri obtožene je branil odve. Zennaro. V zadetku svojega govora je dejal, da zabava iz istih virov, kakor jih je navedel že njegov kolega, odveto Bertoni. Potem pa je nadaljeval, da so bili samo zaslišani, ne pa aretirani. Ce bi prišli na dan novi dokazi v njihovo škodo, da bi jih lahko aretirali. O teh dokazih, da ne ve, če so prišli. Dejstvo pa je, da se je začela aretacija Lucija, Goatina in Saulija po njihovim pričanju na procesu proti "Primorskega dnevnika". Potem je med drugim dejal:

"To bo morda slučajno, je pa zelo nesrečna sočasnost. Preveč zaupam v pravico zavaznikov, da bi lahko verjel, da je to maščevanje, ker so pričali, da jih je pretepal tisti, ki jih sedaj toži zaradi kraje. Na žalost pa je ta aretacija v zelo nesrečni zvezi."

Potem je odveto Zennaro dejal, da se je dogodek v zvezi s tatvinami izvršil okrog 21. 8. t. i. in jih je imela policija čez aretirati, če bi dobila kakšne nove dokaze, ki bi bili v škodo njegovih klientov. Kaj pa je novega glede teh ljudi, da ne ve. To je skrivnost, če ni novih dokazov, ni zveza, da bi bili aretirani. Zato je še enkrat zahteval zadostno svobodo za svoje kliente, ker ne more verjeti, da gre za ogabno maščevanje.

Predsednik sodišča je vprašal, če morda misli, da je bilo to zaradi maščevanja. Odveto Zennaro je dejal, da tega ni rekel. Rekel da je, da je samo zelo nesrečna zveza med pričevanjem in aretacijo.

Kapitan Dye je po teh besedah odveto Zennaro vprašal narednika Spencerja, če so bili Lucii, Sauli in Goatin aretirani zaradi preiskave. Spencer je seveda dejal, da bi bili vseno aretirani.

Lako je to, da jih ni dal aretirati že prej. Saj je vendar poteklo od pričetka dogodkov pa do taktat, ko se je pričela razprava proti odgovornemu uredniku "Primorskega dnevnika" precej dni. Taktat pa ni ni mogel še vedeti, če bodo ti ljudje prišli na proces proti odgovornemu uredniku "Primorskega dnevnika".

Po odločbi predsednika sodišča bodo tudi Mavrič, Sauli in Goatin sedeli za zamreženimi okni 7 dni.

TRŽAŠKI DNEVNIK

Protestna resolucija demokratiziranih Ziv IV. rajona proti kršitvam demokratičnih svobod

Slovanske in italijanske antifastične žene, zbrane dne 9. t.m. na plenumu, odločno protestirajo proti kršenju demokratičnih svobod in narodnostnih pravic Slovencev, ki jih ogrožajo ukrepi VU, kateri so vselej, še posebno na zadnje dni naperjeni proti demokratičnemu listu "Primorskemu dnevniku" in drugim demokratičnim časopisom.

VU je začela gonjo proti "Primorskemu dnevniku" prvič, ker je to list, ki zastopa linijo Osvobodilne fronte, in drugič, da škoduje demokratičnemu tisku in njegovim predstavnikom.

Tudi drugi časopisi so prinesli resnična dejstva, toda le "Primorski dnevnik" se mora danes zagovarjati pred vojaškim sodiščem, ker je doslej demokratičen list in ki na Tržaškem ozemlju brani narodnostne pravice Slovencev.

To se težka dejstva, preko katerih ne moremo tudi me žene kot matere svojih sinov in hčera, v skrbi za njih bodočnost. Zato odločno protestiramo proti antidemokratičnim metodam VU in odločno zahtevamo odpravo takih metod in opustitev "Primorskega dnevnika", preklic prepovedi širjenja milanske "Unitas" in ukinitve kazenskega postopa proti listu ali Corriere di Trieste.

(Sledijo podpisi)

OBVESTILO STARŠEM

Tržaški otroci iz okrajev v Ponikvah in v Gozd-Martuljku v Sloveniji in otroci, ki so ostali še iz poletnih kolonij, se bodo vrnili v ponedeljek 12. t.m. z vlakom, ki prihaja v Trst ob 20.30.

Starši naj jih počakajo na postaji.

AVVISO AI GENITORI

I bambini che si trovano nelle case di cura a Ponikve e a Gozd-Martuljek in Slovenia e i bambini che sono ancora rimasti nelle colonie estive, torneranno lunedì 12. c. m. col treno in arrivo a Trieste alle ore 20.30.

I genitori sono pregati di attendersi alla stazione.

Aretacija v zvezi z izginotjem policijskega agenta Carla

Sinoči je policija izdala nujen tiskovni urad izdal poročilo aretacij v zvezi z izginotjem, ki naj bi se bil zgodil 24. marca 1948 leta. Aretirani so bili: 38-letni Bolis Guido s Skofj 253, 42-letni Zupin Nares prav tako iz Skofj 221 in 46-letni Pecchiari Ernest iz Skofj 160. Vsi trije so sedaj zaprti in na razpolago sodnim oblastem. O njih jim umor, sequestro di persona, prikrievanje trupla in tatvina. V omenjenem poročilu je tudi dolgo in široko napisano, kako naj bi jih imeli na vesti življenje policijskega agenta Ivana Carla, rojenega na Reki 1925, službojujega na omejenem bloku v Skofjah do dne, ko je izginil, in sicer 24. marca 1948. Poleg razpis omenjenih sta bili ovadeni sodišču še dve drugi osebi, ki sta odsotni. V poročilu je nadalje omenjeno da je bil Carla označen kot fašistični element.

Kaj je resnice na vsem tem, bo mo že videti naprej med procesom. Sivar je namreč precej napuhljiva.

Esul s samokresom vžepu

19-letni Sardo Angel doma iz Montone v Istri je v Trstu po policijski esul in se potika brez glavnega bivaljša. Za vsak primer pa je fant oborožen. Takega so srečali včeraj ob 4 zjutraj policijski agenti glavne policijske postaje. Nanj so policisti naleteli v ulici Galatti. Ker je bilo fantovo vedenje jako sumljivo in prav za prav tudi nje-

Nekoliko bolj zamotano vprašanje rešitve zahtev pekovskih delavcev

Zastopniki sindikalnih organizacij bodo zahtevali sprejem na delo dveh odpuščenih delavcev Tovarne strojev

V petek zvečer je bila na sešedu Enotnih sindikatov skupščina zapnikov in članov glavnega odbora pekovskih delavcev — članov te sindikalne organizacije. Na skupščini so razpravljali prav o vprašanju položaja, ki je nastal po raznih brezuspelih pogajanjih z delodajalci, ki nikakor niso hoteli ugoditi zahtevam svojih uslužben-

cev. Bilo je določeno, da bosta oba sindikalni organizaciji poslali uradu za delo protestno pismo, v katerem bosta zahtevali rešitev tega vprašanja; toda čim so člani Delavske zbornice prečitali vsebino pisma, ga niso nikakor hoteli podpisati ter so izjavili, da se z njegovo vsebino ne strinjajo. Pač običajno zadržanje voditeljev Delavske zbornice, katerim so interesi delavskega razreda deveta brigada. Enotni sindikati seveda pisma niso poslali, kar pričakuje, kaj bodo odločili v tem vprašanju. Delavci sami, ki se bodo sestali na skupni glavni skupščini 15. t.m. v ul. Conti. Ce se bodo navzoči delavci strinjali z vsebino protestnega pisma, potem ga bodo Enotni sindikati poslali uradu za delo, pa četudi bi ga voditelji Delavske zbornice ne podpisali.

Na vsak način se je rešitev vprašanja pekovskih delavcev zaradi takega zadržanja Delavske zbornice nekoliko zamotano.

Ob otvoritvi galerije „Scorpione“ Kot uvod nov umetniško razstavno sezono je galerija „Scorpione“ včeraj, v soboto, ob 18. uri odprla svoje prostore enajstotisti mladim slikarjem in kiparjem, ki nastopajo kot „Zelena skupina“.

Poleg že znanih imen je tudi nekaj novih. Razstavili so: Marcello Manetti, Luciano Furlan, Rinaldo Irene, Feriaglia Nino, Rita Bruno, Cernigoi Klavdij, Luisa Renzo, Maovaz Sigfrido, Fallada Dolores, Marjan Cerne in Zuccheri Marino.

Izredno zanimiva razstava, o kateri bomo še poročali, je dočela ob otvoritvi številni obisk.

Vsi delavci na javno zborovanje tržaških upokojencev

Danes s pričetkom ob 9 h na Garibaldijevem trgu veliko javno zborovanje vseh tržaških upokojencev, katerega je sklical Zveza Enotnih sindikatov za to kategorijo delavcev. Na zborovanju bodo navzoči delavci, brezposelni in upokojenci protestirali proti zavlačevanju rešitve vprašanja povisjanja pokojnin, s katerimi se 27.000 upokojencev nikakor ne more preživljati.

Upokojenci vseh kategorij, aktivni delavci in tudi brezposelni so vabljeni, da se v čim večjem številu udeležijo tega zborovanja, da tako dokazuje svojo solidarnost z najboljšimi kategorijami delavcev ter da dokazuje svojo odlično voljo braniti pravice do dostojne pokojnine, s katero se bodo lahko upokojenci vsaj skromno preživljali.

Mimo strele je šinil mimo avta in nato v bolnico

26-letni Petrosio Libero iz ulice Tarabochia 5 mora bit hud kolekarski dirkač. Posebno včeraj popoldne se mu je strahno mudilo. Podli se je s kolesom po istrski cesti. Tam pred polkopiščem pri Sv. Ani pa je naletel na oviro. Pred njim je vozil tovorni avto TS 7072. Ker se temu ni preveč mudilo in je zaviral pot Petrosio, je ta sklenil prehiteti avto. Rečeno storjeno. Kolesar je kot strel žvičnil mimo avtomobila in ga pustil za seboj. Toda vrag je tičal v luknji. Cesta je tlakovana s kockami in ne v preveč dobrem stanju, posebno za kolesarjenje. Petrosio je imel smolo in se naenkrat sesedel na tla. To se ne bi bilo najhujše. Počasi tovorni avto je dosegel kolesarja z zadnjico na tleh in ga oprizal. Petrosio, ki je imel včeraj strašno nagljo, bo sedaj počival v bolnišnični mesci dni. Na ortopedskem oddelku, kjer sedaj leži, so ugotovili, da ima fant zlomljeno desno lopatico in najbrže se zlomljeno četrto in peto desno rebro.

Kuhar si je vrezal prst

Scaramella Viktor je zaposlen kot kuhar v angleški vojaški menzi v ulici Università 8. Včeraj zjutraj je Scaramella med svojim običajnim delom v kuhinji pripravljaj jutranjo malico. Spretno je vilihale nož v rokah in rezal hlebe kruha na tanke kose. No, kljub njegovi izkušeni in spretnosti v tem poklicu je včeraj imel smolo. Ostro nabrusev nož je krepko vrezal peti prst leve kuharjeve roke; rana je precej velika, saj si je deloma narezal celo mišico. Z vojaškim vozilom so kuharja takoj peljali v bolnišnico, kjer so ga pridržali na I. kirurškem oddelku. 20 dni ne bo mož mogoč opravljati svojega kuharskega poklica.

Jutri se pričnejo redne telovadne vaje

Jutri, 12. t.m. ob 16 dalje bo vsak dan na stadionu pri sv. Ivanu red-

ni telovadba za vse telovadce in telovadke, ki so nastopali 1. maja in 1. junija letos na stadionu „Prvi maja“. Zaradi gostovanj, ki so predvidene v najkrajšem času, vabimo vse, da se redno udeležujejo vaje.

V petek seja na uradu za delo o zadevi sojeverci pri RASC

Včeraj zjutraj so se sestali na uradu za delo predstavniki obeh sindikalnih organizacij, da bi razpravljali o zadevi sojeverci RASC. Sprejeli so jih major Cut Bush, svetovalec vojaške uprave polkovnik Humphrey in advokat Leoni. Predmet razgovora so bile sledeče točke: 1) problem nepravilnega postopanja s sojeerji RASC; 2) položaj nekaterih sojeverci RASC, ki so bili odpušteni z dela; 3) delovni in normativni pogoji uslužbenih sojeverci; 4) ustanovitve posebnih sindikalnih komisij za delavce, uslužbene pri vojaških silah.

Na prvo točko je odgovoril polkovnik Humphrey, ki je izjavil, da je to vprašanje v proučevanju pri gen. Alfreyu; kar se tiče odpuščenih sojeverci, so bili nekateri izmed teh izročni sodišču pod obtožbo, da so kradi, bencin, drugi so bili ponovno sprejeti na delo; kar se tiče tretje in četrte točke veljajo te vedno pravila, ki so jih določili na zadnji seji z dne 14. avgusta in ki predvidevajo uveljavitev delovne pogodbe, ki je v veljavi za civilne uslužbence. Izjavil je tudi, da bodo to delovno pogodbo v nekaterih točkah nekoliko izpremenili, o čemer bodo še razpravljali.

S tem je bila v glavnem seja na uradu za delo zaključena. Ker nismo prejeli o poteku seje še nikakega poročila s strani Enotnih sindikatov, bomo o tej seji poročali.

Nedeljski sport

Prijateljska nogometna tekma v Kopru med Aurora (Koper) in Kvarnerom (Reka) ob 15.

Lahkotletski miting v Piranu ob 9. Tekmovala bodo atleti iz Trsta. Nabrežine in Istre. Na sporedu je tek na 100 m, 200 m, 800 m in 3.000 m, skoki v višino in daljino ter met diska, krogle in kopja.

Na čelu se je ji zarezala temna črta, ki je zopet izginila in smeh se je vnovič pojavil kakor bi sonce posvetilo skozi oblak.

„Kaj zajtrku! Pokličite takoj Spiridiona!“ Tako se je nenadoma oglasila Teodora. Prihiti! so evnuhi s skratko nosilnico in Spiridion je že klečal pred njo in prosil:

„Vsemogočna despolna je velela, da se ji približa najnevrednejši službenik.“

„Za menoj!“ Ko so se sklopnice ustavili z nosilnico pred portirno mizico, v kateri je bilo vedano iz dragih kamnov grozdje, masline in cvetje, je Teodora velela, naj vsi odidejo razen Spiridiona. Sedla je k mizici in segla po zlati časi z zavretnim vinom in govorila:

„Spiridion, ali je že poslala Irena evangelij centurionu Izotku?“

„Vsemogočna despolna, Spiridion bi rad umrl, ko bi ti mogel povedati. Ali zvedel je toliko, da je poslala Irena sužnjo Cirilo h knjižničarju.“

„Dobro! Poslala je po evangelij. Spreobrniti hoče barbara Izotko, da bi veroval na Krista. Vra Irena! Apostolsko delo vsi. Polzved, če mu je evangelij že izročila.“

„Da ne morem svetl despolni odgovoriti, kakor bi rad! Cemu nisem umrl pred rojstvom, nič vredni! Sel pa je suženj Protos k Eparhodu, kjer menda biva Izotk, centurion. In s seboj je nesel droben sveteljen!“

(Nadaljevanje sledi)

Zahvala mater

Mater, organizirane v ASIZZ IV. rajona, ki so poslale svoje otroke v Slovenijo na poletne kolonije, se zahvaljuje jugoslovanskim oblastem. Podpornemu društvu za STO v Trstu, osebu poletnih kolonij za nego in puštrebo, ki so jo bili deležni njih otroci v času letovanja v Sloveniji. Posebna zahvala dr. Sciji Mašeri in dr. Antonu Danev za skrbno zdravniško nego otrok, nadalje vsem tovarišim mestnega odbora ASIZZ, katere so skupno in v vsu požrtvovalnostjo sodelovali pri organiziranju otroških poletnih kolonij.

Trst 8. septembra 1949.

Slede podpisi:

Il ringraziamento delle mamme

Le mamme dell'UDAIS IV. Rione, le quali hanno mandato i loro figli alle colonie in Slovenia, ringraziano sentitamente il Governo jugoslavo, il personale della S. S. di Trieste, nonché il personale addetto per le cure e trattamento ai loro bambini per il periodo trascorso nelle colonie.

Speciale ringraziamento esprimono alla dott. Sonja Mašera e al dott. Antonio Daneu per la amorosa assistenza medica e cura ai bambini.

Inoltre vada un ringraziamento alle attive compagnie dell'UDAIS cittadino, le quali assieme all'Associazione assistenza hanno organizzato e curato le colonie estive dei bambini del T.L.T.

Trieste, 8 settembre 1949.

Seguono le firme:

KOLEDAR

SPOMINSKI DNEVI

1943 je bil ustanovljen NO svet za Slovensko Primorje.
1943 so partizanske sile uničile na letališču pri Gorici 99 sovražni letal.
12.9.1983 je v bitki pred Dunajem padel Juraj Križanić, najznamenitejši Hrvat XVII. stoletja. Med svojim bivanjem v Rusiji je napisal knjigo „Politika in razgovor o vladanju“.

PRESKRBA

Razdeljevanje ječmenovega drozja (Trebeše). Sreda ob 12. 66 do 100, četrtek 101 do 140, petek 141 do 190, sobota 191 do 270.

DAROVNI IN PRISPEVKI

Za Dijsko matico je darovala Vlasta Ukmur 1.000 lir ob obletnici rojstva svoje umrle in nepoznane matere Justine Tenec. Namesto cvetja na grob pokojnega dr. Maksa Jeriča daruje družina Olga Sosić z Opčin 1.000 lir za Dijsko matico. V isti namen daruje Karla L. 250 lir.

Obvestilo

Slovensko gospodarsko združenje obvešča vse člane in včlanjene konzorcie, ki se nameravajo udeležiti zagrebškega velesejma, naj se čimprej zgledajo v uradni prostor S.G.Z. v ulici Fabio Filzi 10-I, za potrebne informacije in za pravočasno ureditev.

ROJSTVA, SMRTI IN POKOJE

Civilne poroke: kotlar Moratto Bruno in gospodinja Lacosegliaz Gemma.

Cerkvene poroke: uradnik Bocali Nereo in šivilja Nadalut Antica, ing. dr. Kukanja Fulvio in gospodinja Cannellotto Livia, meh. inšp. Spacapan Enrico in gospodinja Ljubia Olga, uradnik Armani Mario in uradnica Kupec Lidia, uradnik Geceche Giovanni in gospodinja Kobl Novella, uradnik Bachl Raoul in gospodinja Fassa Lilliana, mehanik Saraccedetto Bogomilo Emilio in gospodinja Petrosio Maria, delavci Michelazzi Ferruccio in uradnica Diganantonio Nemo, tesar Lissial Aldo in frizerka Družina Angela, rokodelci Narducci Giuseppe in šivilja Sanguanini Rosa, uradnik Sesse Giuseppe in uradnica Presilla Leontina, mehanik Zidar Josip in šivilja Zeleznik Marija.

Umrl: 87-letni Pico Massimo, 39-letna Srebot Marcella, vd. Spizzaminio, 55-letna Chiussini Giuseppina, 62-letni Beni Antonio, 79-letni Fragiaco Antonio, 49-letni Petronio Fausto, 57-letna Pepec Marija Valentina, 77-letna Punter Alojzija, vd. Montanari.

Obdukcijski pregledi: 1. 12.000. 2. 12.000. 3. 12.000. 4. 12.000. 5. 12.000. 6. 12.000. 7. 12.000. 8. 12.000. 9. 12.000. 10. 12.000. 11. 12.000. 12. 12.000. 13. 12.000. 14. 12.000. 15. 12.000. 16. 12.000. 17. 12.000. 18. 12.000. 19. 12.000. 20. 12.000. 21. 12.000. 22. 12.000. 23. 12.000. 24. 12.000. 25. 12.000. 26. 12.000. 27. 12.000. 28. 12.000. 29. 12.000. 30. 12.000. 31. 12.000. 32. 12.000. 33. 12.000. 34. 12.000. 35. 12.000. 36. 12.000. 37. 12.000. 38. 12.000. 39. 12.000. 40. 12.000. 41. 12.000. 42. 12.000. 43. 12.000. 44. 12.000. 45. 12.000. 46. 12.000. 47. 12.000. 48. 12.000. 49. 12.000. 50. 12.000. 51. 12.000. 52. 12.000. 53. 12.000. 54. 12.000. 55. 12.000. 56. 12.000. 57. 12.000. 58. 12.000. 59. 12.000. 60. 12.000. 61. 12.000. 62. 12.000. 63. 12.000. 64. 12.000. 65. 12.000. 66. 12.000. 67. 12.000. 68. 12.000. 69. 12.000. 70. 12.000. 71. 12.000. 72. 12.000. 73. 12.000. 74. 12.000. 75. 12.000. 76. 12.000. 77. 12.000. 78. 12.000. 79. 12.000. 80. 12.000. 81. 12.000. 82. 12.000. 83. 12.000. 84. 12.000. 85. 12.000. 86. 12.000. 87. 12.000. 88. 12.000. 89. 12.000. 90. 12.000. 91. 12.000. 92. 12.000. 93. 12.000. 94. 12.000. 95. 12.000. 96. 12.000. 97. 12.000. 98. 12.000. 99. 12.000. 100. 12.000. 101. 12.000. 102. 12.000. 103. 12.000. 104. 12.000. 105. 12.000. 106. 12.000. 107. 12.000. 108. 12.000. 109. 12.000. 110. 12.000. 111. 12.000. 112. 12.000. 113. 12.000. 114. 12.000. 115. 12.000. 116. 12.000. 117. 12.000. 118. 12.000. 119. 12.000. 120. 12.000. 121. 12.000. 122. 12.000. 123. 12.000. 124. 12.000. 125. 12.000. 126. 12.000. 127. 12.000. 128. 12.000. 129. 12.000. 130. 12.000. 131. 12.000. 132. 12.000. 133. 12.000. 134. 12.000. 135. 12.000. 136. 12.000. 137. 12.000. 138. 12.000. 139. 12.000. 140. 12.000. 141. 12.000. 142. 12.000. 143. 12.000. 144. 12.000. 145. 12.000. 146. 12.000. 147. 12.000. 148. 12.000. 149. 12.000. 150. 12.000. 151. 12.000. 152. 12.000. 153. 12.000. 154. 12.000. 155. 12.000. 156. 12.000. 157. 12.000. 158. 12.000. 159. 12.000. 160. 12.000. 161. 12.000. 162. 12.000. 163. 12.000. 164. 12.000. 165. 12.000. 166. 12.000. 167. 12.000. 168. 12.000. 169. 12.000. 170. 12.000. 171. 12.000. 172. 12.000. 173. 12.000. 174. 12.000. 175. 12.000. 176. 12.000. 177. 12.000. 178. 12.000. 179. 12.000. 180. 12.000. 181. 12.000. 182. 12.000. 183. 12.000. 184. 12.000. 185. 12.000. 186. 12.000. 187. 12.000. 188. 12.000. 189. 12.000. 190. 12.000. 191. 12.000. 192. 12.000. 193. 12.000. 194. 12.000. 195. 12.000. 196. 12.000. 197. 12.000. 198. 12.000. 199. 12.000. 200. 12.000. 201. 12.000. 202. 12.000. 203. 12.000. 204. 12.000. 205. 12.000. 206. 12.000. 207. 12.000. 208. 12.000. 209. 12.000. 210. 12.000. 211. 12.000. 212. 12.000. 213. 12.000. 214. 12.000. 215. 12.000. 216. 12.000. 217. 12.000. 218. 12.000. 219. 12.000. 220. 12.000. 221. 12.000. 222. 12.000. 223. 12.000. 224. 12.000. 225. 12.000. 226. 12.000. 227. 12.000. 228. 12.000. 229. 12.000. 230. 12.000. 231. 12.000. 232. 12.000. 233. 12.000. 234. 12.000. 235. 12.000. 23

ISTRSKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA PRIMORSKEGA DNEVNIKA V KOPRU - ULICA C. BATTISTI 301/a PRITL. - TEL. 70

Izjava okrožnega odbora SIAU za Istrsko okrožje

Spletke reakcionarnega in kominformističnega časopisja ne bodo v ničemer vplivale na odnose med tremi narodnostmi v Istrskem okrožju, ki hočejo medsebojno složno živeti in delati ter z vso odločnostjo braniti ljudsko oblast

(Nadaljevanje s 1. strani)

Čudno, da ljudje, ki ne najdejo besede graje, obratno se veselo in ščepajo na izgon Slovencev iz Trsta in Gorice, kar dejansko delajo i tržaške i italijanske oblasti v odnosu do Slovencev, imajo moralno prednost nad tistimi ljudmi, ki hočejo izgoniti Slovence iz Trsta?

2. Kot je naš tisk že poročal, je bilo pridržanih v preiskovalnem zaporu 22 oseb v zvezi z atentati na člane Jugoslovanske armade v bujskem okraju. Koliko je ta stvar povezana s preganjanjem Italijanov nam jasno pove dejstvo, da je med pridržanimi 12 tipov hrvaškega poroka.

3. Kar se tiče italijanskega solstva in srbij, ki mu ga posveča ljudska oblast v vseh ozirih, nam prila zahvalno pismo, ki ga je italijanski profesorji sami poslali organom ljudske oblasti v priznanje za trud in pomoč, ki so ga dali za razvoj italijanskega solstva v coni B. Da ne govorimo o novostanovljenih italijanskih šolah, kot je gimnazija v Piranu, nižje srednje šole v šestih italijanskih centrih. Da ne omenimo novih šolskih poslopj za italijanske otroke, ki jih je ljudska oblast zgradila in jih še gradi, kot ona v Momjanu, v Kopru itd.

4. «Giunta» smatra za potrebno, da brani spekulante in trafikante z valuto, kot je duhovnik iz Ospa; podkupovalce in podpihovale, kot je duhovnik iz Buj, ki je bil zaslišan pri podkupovanju duš z motrilami v Bujah, ki jih je prejel mal iz Trsta za nepošteno namene. Benediktinec iz Dajle, o katerih je govoril proces, ter razne pobegle. Prigovinjamo, da ljudje čiste vesti ne bežijo pred nikomur. Da bo laž verjetnejša, so dodali izmišljen uboj duhovnika iz Villagardosse, ki duhovnika sploh nikdar ni imela.

Tako je dejansko stanje v zvezi s potvorbami zlobno klepetniško kampanjo, ki se vodi proti naši coni. Demokratično prebivalstvo Istrskega okrožja, Slovenci, Italijani in Hrvati, gradi z doslej nevidnim poletom sebi boljše življenje s polno zavestjo, da jim je ljudska oblast garancija, da gradijo zase in da bodo sadove tega poštenega dela uživali sami. Demokratični Italijani Istrskega okrožja se zgražajo nad to obveljalo govorico in odklanjajo take izpovedi v zvezi z »čistimi« kakršni so ljudje okrog «Giunte», ki dejansko izdajajo interese Italijanov sploh, zlasti italijanskega delovnega ljudstva Trsta, ter ga izročajo na milost in nemilost ameriškim imperializmom. Na področju Istrskega okrožja so Italijani, Slovenci in Hrvati se udeležili sami medsebojne odnose. Hkrati poudarjajo, da ne bodo povzročili v spletko v ničemer optivale na odnose med Slovenci, Italijani in Hrvati, ki hočejo složno živeti in delati v okviru ljudske oblasti, trdno odločeni braniti to svojo oblast. Hkrati bodo pomagali demokratičnim delovnim silam Trsta, da se čimprej odrešijo jugoslovanske izkoriščanja in takih avtoritativ ter zastopnikov kot so predstavniki «Giunte d'Intesa».

Smrt fašizmu - Svoboda narodom!

Okrožni odbor SIAU za Istrsko Koper, dne 9. septembra 1949.

Gradnja zadržnih domov v predkongresnem tekmovanju

Gradnja zadržnih domov v našem okrožju napreduje zelo hitro. Ljudstvo vidi, da bodo iz temeljnih kamnov, kateri so bili položeni zadnje čase, zrasle velike stavbe napredka in kulture. Sele ko bodo zadržni domovi zgrajeni, bomo se videli, kaj smo z njimi pribolili. Kako občutljivo ljudstvo potrebo zadržnih domov, je videti ravno iz tega, da se v velikim številu in prostovoljno zbirajo v kampi in lopatniki na gradiliščih. Poleg delovne sile pa prispeva naše ljudstvo tudi s prostovoljnimi denarnimi in materialnimi prispevki.

Za tiste kraje, kjer ljudstvo šele pripravlja gradnjo zadržnih domov, je potrebno, da se ljudstvo zaveda, da gradnja ne bo lahka in

Velike možnosti gospodarskega razvoja v dolini Mirne

Dolina reke Mirne, ki je bila nekoč last 4 do 5 tisočletnih funkcionarjev, je bila po uvedbi agrarne reforme razdeljena med kmete okoliških krajevinskih LO.

Prilaskovati je bilo, da bo razkosanje nekdanjih velikih poselovskih podjetij z odpravo lastnine vlepovestnikov povzročilo zmanjšanje nečrpavne proizvodnje žita. Toda vsako se tudi zaveda, da so časi od fašizma propagirane aktivnosti in »žitne bitke« že davno minili, in da nova kmetijsko-delavska struktura ljudske oblasti v Istrskem okrožju nalaga način načrtne proizvodnje. Prav tako je obče znano, da je manjša proizvodnja žita v dolini reke Mirne le trenuten pojav.

Edino učinkovito sredstvo za rešitev tega težnjega vprašanja je bilo to, da tehnični voditelji pozovejo zainteresirane kmete, da spreminijo prvoten način obdelovanja in kulture, ki se naslanjajo izključno samo na koruzo ter žito, v boljše kulture, ki so donosnejše, v prvi vrsti pa na vrtnarstvo.

Vel del kmetov ni hotel sprejeti nasvetov ljudske oblasti, čeprav so imeli vse pogoje za izvedbo preureditve svojega gospodarstva in so raje nasledili propagandi kulakov, ki so imeli interes, da razkrojijo enotnost kmetov, in kot odkriti nasprotniki vsake pobude, ki zasleduje do dobrot širokih ljudskih množic.

Tako je nastalo komunalno podjetje «Mirna», ki je vzele v zakup razne kose zemlje, katere so nekdanji gospodarji iz umljivih razlogov izločili iz vrtnarske obdelave. Nasprotna propaganda je seveda od vsega začetka napovedovala propast tega podjetja, češ da mu manjkajo potrebna sredstva za pobijanje škodljivih mršev, poljedelski stroji, poljedelski strokovnjaki in podobno.

Toda komunalno podjetje «Mirna» je z vztrajnim delom že prvo leto uspešno izvedla bolj proti mršev, zmagalo pa je tudi proti zjedemcem na dveh nalogah. Kljub temu, da sta na dve strani je «Mirna» vselej izpolnila prevzete obveznosti. Pri vsej omejenosti ozemlja in slabih podnebnih razmerah, zlasti

Napovedana propast komunalnega podjetja „Mirna“ in njegov provci

«Mirna» je za enkrat zgradila nove svinjake z 88 predeli ter je povabila stavoilo prašičev na 250 glav. Pri živinoreji je nadalje nadomestila stila svinjake s simentalci in rjavo alpsko pasmo, ki se našim krajem bolje prilaga.

Vse to pomeni prvo etapo novega gospodarskega načina, ki sloni na novem kolektivnem in socialnem redu in ki se bo razširil, čim bodo kmetje spoznali, da bodo dosegli v prvi vrsti z njegovo pomočjo pravo blagostanje. Povratek v preteklost-sanje kulakov in izkoriščevalcev je nemogoče. O tem pričajo ukrepi naših oblasti, ki pomenijo odkrit boj proti vsem nasprotnikom brez razlike njih barve. To je hkrati najboljši odgovor vsem obveljavam in brca vsem Vidaličevim modrovanjem.

Le z izvajanjem opisane gospodarskega načina bo dolina reke Mirne kot produktivni čimtelj izpolnila svoje naloge, ki jih pričakuje od nje naše ljudstvo. Tako bo pomagala doseči gospodarsko izboljšanje, ki je vsak dan stvarnejše.

VIŠENTIN P.

1348 članov SIAU iz 28 vasi bujskega okraja opravilo 10.530 ur prostovoljnega dela na čast II. kongresu KP STO

V dneh od 29. avgusta do 4. septembra so bila v posameznih vasi bujskega okraja zelo velika prostovoljna dela. Ljudstvo je v tednu dni navdušeno sodelovalo pri prostovoljnih delih. To uveljavljanje, ki je povečalo število ur del, pretekli teden.

Na naslednjem prinašamo posamezne vasi z številno udeležbo in opravljenimi urami.

Katula je delalo 54 članov SIAU, ki so v 652 urah pripravili 14 metrov kamnja. V Kaldaniji je delalo 42 urah namolilo 7 metrov, v Brtonigah pa 214 prostovoljnih ur. V Marušičih je delalo 63 urah 60 metrov kamnja. Za zadržni dom je v Novi vasi 30 udeležnikov in v 107 urah pripravilo 12 metrov gradiva, medtem ko je v Materadi 108 prostovoljnih ur pripravilo 113 ur pri gradnji zadržnega doma. Nadalje je v Gannu delalo 10 delavcev v 30 urah pripravilo 3 metre kamnja, za zadržni dom v Novem gradu pa 48 prostovoljnih ur. V 210 urah izvedlo 22 metrov kamnja in 80 metrov zemlje. Sodelovali so pri 3. vovoz, ki so opravili 30 ur pri popravilu ceste. V 24 urah izvedlo iz Martinčevih do prirobo 35 ur, trije vovoz: pa prirobo 35 ur s prevajanjem.

Najboljše iz vseh štirih mest: Zdravica, pri gradnji zadržnega doma 134 članov SIAU, delo so završili aktivni od 1103 ur, ki so udeležili tudi namolilo 13 ur, 102 ur število. Vsi ljudje Krasice so se pri zadržnem domu odločili s 54 urami. Tako je 76 oseb nakopalno zemlje 9, zemlje 30 gramoz 2 metra 3 metre. Deset vovoz pa opravilo s prevajanjem 157 oseb do prirobo 10 ur. V Marušičih je 90 članov SIAU v 365 urah nakopal 67 metrov kamnja za zadržni dom. Pri Sv. Mariji na Krasu je 45 prostovoljnih ur za zadržni dom pripravilo 349 ur za zadržni dom prirobo 67 oseb v Bašaniji 67 oseb pripravilo ceste 387 ur.

V Umagu so čistili ruševine izza zadržnega doma prirobo 150 tovarništvu v 891 urah. V Bašaniji so bili zaposleni pri obnavljanju ruševin 22 vovozov, ki so svoje strani dodali je 228 delovnih ur prostovoljnega dela. Tako je v Petrovju pri popravilu ceste napravilo 17 prostovoljnih ur, 7 vovozov, ki je 105 ur. Pri Sv. Lovrencu je pri gradnji zadržnega doma 157 oseb do prirobo 1106 delovnih ur. Sodelovali so pri popravilu ceste 53 in pripravilo 46 metrov. V Marini po prirobo 104 ur in 24 oseb doprinele pri popravilu ceste. V 104 urah in 24 oseb doprinele pri popravilu ceste. V 104 urah in 24 oseb doprinele pri popravilu ceste. V 104 urah in 24 oseb doprinele pri popravilu ceste.

Kaj bomo videli na zagrebškem velesojmu

Tretji zagrebški velesojm, ki bo letos od 17. septembra do 2. oktobra, bo kot že prejšnja dva prikazal velik razvoj v Jugoslaviji in državah, ki bodo razstavljale svoje izdelke. Taki velesojmi služijo za spoznavanje možnosti neke države v pogledu zunanje trgovine.

Ze lani je bil razstavljalni prostor skoro prepolnjen, zato je uprava velesojma letos dala povečati površino za 80 odst. Na tem prostoru so bili zgrajeni razstavljalni paviljoni z vsemi potrebnimi pripravi, dvigalnicami, telefonom, razsvetljavo, kar omogoča razstavljanje, da brez napora namestijo svoje razstavne predmete.

Lanski zagrebški velesojm je obiskalo nad 300.000 ljudi. Razstavljeno je bilo 1148 razstavljencev iz 15 držav.

Letos bo Jugoslavija razstavljala pridelke zemlje, ribarske industrije, gozdarstva, rudarstva, prehrambene industrije, tobačne industrije, tekstilne industrije, usnja in gume, kemične industrije, kovin-

Živite in čitajte Primorski dnevnik!

GORIŠKI DNEVNIK

PODRUŽNICA UREDNIŠTVA IN UPRAVE PRIMORSKEGA DNEVNIKA V GORICI - SVETOGORSKA ULICA 42 - TEL. 749

Jugoslovansko-italijanski trgovinski sporazum prehaja v stvarnost

Carinski uvoz in izvoz brez dovoljenja ministrstva za zunanjo trgovino

Zbornica za poljedelstvo, trgovino in industrijo sporoča: Ministrstvo za zunanjo trgovino je dalo navodila za izvedbo splošnega italijansko-jugoslovanskega trgovskega sporazuma, ki je bil podpisan 4. avgusta.

V primeri s prejšnjim sporazumom so se vnele znatne spremembe pogojev za menjavo kontingentov, za katere so se sporazumeli. Tako za nekatero blago, za uvoz katerega je ministrstvo že prej izdalo dovoljenje, je sedaj dovoljen carinski uvoz in obratno. Med blagom, za katero je dovoljen carinski uvoz (brez ministrskega dovoljenja) je tudi naslednje: koruza, alkohol, hrastova debela, otezan gradbeni les, drogi, hrastova, jesenova, brestova in orhova debela ter drugih ploščatolistnih rastlin. Žagani les ploščatolistnih rastlin, mehki žagani les, bukovni žagani les. Ministrsko dovoljenje je pa potrebno za železniške pragoze, drva za kurjavo, kuhani les, parketne desice, ogelje, suhe gobe, goveje in telečje meso, slanino in mast, prašičje in kože divjega prašiča.

Plačilni sistem ostane dosedanj. Prošnje za blago vezano na ministrsko dovoljenje, bo ministrstvo za zunanjo trgovino pričelo preučevati dne 15. t. m. Podrobnejša navodila za izvedbo omenjenega sporazuma so vsem zainteresiranim na vpogled na Trgovski zbornici soba št. 7.

Glede morebitne sklenitve trgovskega sporazuma s Korško, Trgovska zbornica naproša prizadele trgovce, naj si pismeno sporočijo, katero blago je jim zdaj primerno, kaj za uvoz ali izvoz, ker se bo na tej podlagi namreč sestavil seznam blaga za uvoz ali izvoz iz Korške.

Ob tej priliki zbornica sporoča, da kar se tiče rokodelske, industrijske in poljedelske stroke, je že zbrala potrebne podatke. Omenjena sporočila sprejema Zbornica do sobote 17. t. m.

Nerazveseljene številke brezposelnih v Gorici

V Italiji prednjači v brezposelnosti pred Gorico samo Brescia z razliko 0,02 odstotka

Pokrajinski urad za delo je objavil nekatere številke, ki so za Gorico prav malo razveseljive. Gre namreč za število brezposelnih v gorški pokrajini. Urad za delo objavlja podatke za brezposelnost, moške in ženske, razdeljene po različnih kategorijah, in sicer po stanju 31. decembra 1948 in 31. julija 1949. Tako je bilo med zaposlenimi in upokojenimi, ki so iskali še kakšne dodatnega zaslužka 254 (195) moških, 11 (8) žensk; skupno 265 (203).

2) Gospodinske pomočnice, ki so iskale delo 1175 (1650).

3) Mladina pod 21 leti ali demobiliziranci, ki so iskali prvo zaposlitev: 1645 (1817) moških, 1109 (1394) žensk skupno 2754 (3151).

4) Brezposelnih, ki so bili prej zaposleni: 4195 (4030) moških, 1309 (1161) žensk skupno 5504 (5191). Skupno torej 6094 (6042) moških in 4204 (4153) žensk; ali skupno vseh brezposelnih 10298 (10195).

Glede na število prebivalstva goriske pokrajine je znansko število brezposelnih 31. 12. 1948 7,70 odst., oziroma 7,62 odst. 31. julija 1949. Malenkostno razliko na boljše ni mogoče pripisovati kakemu izboljšanju razmer.

Ce primerjamo brezposelnost v gorški pokrajini z brezposelnostjo v raznih pokrajinah severne Italije, potem je Gorica na kaj malo zavidnem drugem mestu za Brescio, ki prednjači pred Gorico samo z dvema stotinkama odstotka (7,64).

Za Gorico sledi kmalu Vencenza z 7,29 odst., nato Padova s 6,46 in Rovigo s 6,45. V ostalih pokrajinah pa je odstotek znatno manjši. Tako v Torino 3,47, v Asti 1,80, v Bergamo 4,23, v Milano 3,38, v Bocnu 0,94, v Trentu 3,71, Bellunu 2,87, v Trevisu 4,76, v Benetkah 4,18, v Vidnu 4,49 in v Bologni 2,68.

Teden demokratičnega tiska v Istrskem okrožju

Od 11. do 18. septembra bo v vsem okrožju teden demokratičnega tiska.

Da bo teden tiska imel res tišči poudarek in pomen, kot ga danes zasluži naš tisk, bodo izvedene po vseh vaseh akcije za čim hitrejšo dostavitev demokratičnega tiska. Pri tem bodo sodelovale vse množične organizacije, posebno pa mladina, kmetična nabavno-prodajne zadrage pa bodo poskrbele za izločbo po vaseh. Prav tako bodo po vaseh množični sestanki, kjer bodo predavanja o pomenu tiska. Na teh sestankih tudi govora o veliki pomeni dopisništva.

Vzpostavljeno s vsemi temi manifestacijami bodo v obalnih mestih razstavile tiska in knjige. Danes v nedeljo bo ta razstava v Bujah, kjer bo prisla še do večjega poudarka, ker bo prav ob zaključni kulturni manifestaciji Teden hrvaške kulture. V ponedeljek bo razstava v Novem gradu.

Rok vlaganja prošni za vojno pokojnino poteče v bližnjih dneh

V bližnjih dneh poteče rok za vlaganje prošni za vojno pokojnino. Prošnje se morajo vložiti na finančno ministrstvo, glavna direkcija za vojne pokojnine v Rimu. Pri tem je treba paziti, da je prošnja podpisana in datirana ter da vsebuje točne podatke o prošniku in o vojaku, ali vojnemu posrečencu (če prošilec ne dela posrečene zase). Navedeno mora biti podrobno okoliščine. V prošni mora biti navedeno, kje je vojak služil, kakšno so njegove vojne okoliščine, ki jih je prejel (okoliščine), in končno za pomenecence tudi okoliščine, v katerih se je pripetila nesreča. Prošnje se morajo priložiti vsi zdravniški in administrativni dokumenti ter navesti tudi osebe, ki bi lahko s pričevanjem potrdile resničnost navedenih dejstev.

Ce prošnja za pokojnino svoji pokojnega, je treba priložiti tudi naslednje dokumente: Vdovec: rojstni list vdove, voja-

Uspešno posredovanje DFS za zgraditev vodovoda

Prebivalstvo v Petrovi, Podcerkvi in Villi se že dolgo obrača na oblasti, da bi poskrbele za to, da bi dobilo primeren vodovod, saj plačuje dovolj visoke davke. Vse te prošnje pa so bile dolgo časa zaman, fašizem je celo skrbel zato, da so slovenske vase gospodarsko in kulturno zaostale.

Sele ko je leta 1947 DFS zavela za naše prebivalstvo, se je stvar nekoliko premaknila. Dokler ni bilo namreč DFS, se itak nihče za nas nikjer ni zavel. Tako so 1947 začeli graditi vodovod ob izviru pod hribom Ivanca. Toda težilo se je pokazalo, da je bilo vodo do dela prenačunano kot volivna propaganda, ki naj bi prekrbela kršičanski demokraciji, čim več glasov. Ko so se končale volitve, so kmalu prenehali tudi z delom.

Tukajšnji odbor DFS pa je prišel ponovno posredovati, da se opozovi delom, in te dni so se resno lotili gradnje vodovoda. Ljudje se so razveselili, ko so začeli izkopavati prvih ml. Upamo, da se bo pričelo delo sedaj nadaljevati do konca, da bodo lahko vedno

Razdeljevanje živil proste cone

Trgovska zbornica sporoča: V torek 13. t. m. se bo pričelo za potrošnike iz Gorice in Sovodnje, ki imajo osebno nakaznico za živila proste cone, razdeljevanje kave, in sicer na osebo po 400 g surove kave ali pa 320 g pražene, ki jo bodo potrošniki prejeli proti oddaji odrezka št. 12.

Razdeljevanje se bo zaključilo 5. oktobra. Vsi trgovci na drobno naj dvignejo nakazila za kavo na Trgovski zbornici soba št. 6.

Razdeljevanje sladkorja se bo pričelo 1. oktobra, prednostni nekatere težave carinskega značaja, ki ovirajo uvoz velike količine inozemskega sladkorja, ki so jo tukajšnji trgovci že pred nedavnimi naročili.

Sprememba urnika rentgenskih pregledov

Zaradi pomanjkanja električne sile bodo oddelki rentgenski pregled na protituberkuloznem dispanzerju v Krimnu v ponedeljek, sredo in petek ob 7. uri jutraj. Ta sprememba urnika je zvečana.

ZAHVALA

Družina PREMROU se ob nenadomestljivi izgubi sina in brata najtopleje zahvaljuje vsem prijateljem in znancem za izraženo sožalje in tolažbo. Zahvaljuje se dijakom Dijaškega doma in slovenskih srednjih šol za lepa venca kakor tudi vsem darovalcem svetla. Hvala profesorскому zboru, dijakom in vsem, ki so spremenili dobrega.

JURKA

do prezgodnjega groba. Poslovne besede njegovega Bogdana naj pogosto čustva med nami.

Gorica 8. septembra 1949.

Zalujoča družina PREMROU.

PARTIJA nas je učila

Neizmerno veliko dolgujemo antifasistične žene Komunistični partiji. Naučila nas je ljubiti domovino in svobodo s tisto vseživljajočo ljubeznijo, pred katero se rušijo vse pregrade. Razgallila nam je njene odkrite in prikrite sovraženike. Prve, da smo jim pogledale v dno njihove umazane duše, druge, da smo zaznale, kaj nosijo v sebi za navidezni domoljubem. Pokazala nam je obseg in globino besede in pojma svoboda. Ni svoboden narod tedaj, ko zmaga samo nad okupatorjem svoje dežele, temveč se le tedaj, ko zmaga tudi nad tlačilci, ki so izšli iz njegovih lasnih vrst. Prilaskajo se vodstva nam njimi. Peščica jih je, ki združuje v svojih rokah vsa bogastva in oblast ter svojvoljno gospodarja nad delovno množico.

Partija nas je v najtežjih dneh zgodovine našega naroda učila, da se osvobajamo domovine z narodnoosvobodilno borbo in ljudsko revolucijo. Budila je v nas zavest, ki jo mora imeti vsak prekaljen borec. Njeni najboljši pripadniki pa so tudi nam antifasističnim ženam z zgledom samopostojnosti kazali pot. Ta zgled je nujno pustil v duši sleherne svoje sledov. Bil je kot živa izpraznjena vest. Zdelo se nam je, da silimo glas tistih, ki so prvi orosili s svojjo krvjo tržaške ulice, ki so padli v naši gozdovih: «In ve, žene, ali boste stale samo ob strani, ali se boste omejevale samo na tisto drobno delo? Velika doba zahteva velikih dejanj od vsakega in tudi od vas v isti meri. In ni razlike, kajti svoboda, ki jo bomo izbojevali, bo prišla za vse».

Sedile smo temu glasu. Ničesar več se nam ni zdelo pretežno, nič več se nismo čutile siške in nemorne. Odhajale smo v gozdove in borbene edinice. Delale smo pod težkimi pogoji v partizanskih tiskarnah, tiskarnah in bolnicah. Delale smo na feren, na osvoboditvi in pol osvoboditvi ozemlja ter v samih okupatorjevih postojankah. Pri delu nam ni bilo strah gestapovske, fašistične, skvadrstične, belogardistične in vseh drugih vrst policije, ki se je kot temna senca vlekla za nami. Partija nas je hrabril, spremijala nas je na vseh naših poih, da smo razločno videli njene cilje.

Znana nam je bila celilja približati, jih napraviti naše. Pomagala nam jih je ostvarjati je med vojno, s tem da smo si poleg ljudske vojske pridile graditi tudi svojo ljudsko oblast, ki je dala tudi nam ženam možnosti vstranskostnega udejstvovanja, razvoja in sodelovanja v njej. Partija nas je učila ljubezni in spoštovanja do oblasti, ker je bila naša, ker smo si jo sami gradili in postavljali in ker je bila trdnj porok naše svobode. Istočasno ko nam je prikazovala vrednost ljudske oblasti, ko nas je učila, kako se je treba zano boriti, nas je učila, da morajo biti pozabljena nasprotstva, ki se jih poslužujejo sovraženiki delovnega ljudstva, da laže vladajo. Zaradi tega nas je vzgajala v duhu bratstva med Slovenci in Italijani tega ozemlja. Kallila je v nas revolucionarnost, ta pa se je ostrila v borbi in v poglavlju v teorijo marksizma in leninizma, v njeno analizo dogajanja na temelju resnice, katera je ena in edina in izven nje druge biti ne more.

Dala nam je tako vse moralne osnove za nadaljnje borbe, ki so nas čakale po zmagi nad nacifasisti in njihovi udinanci ter za borbo, ki jih moramo zaradi anglo-ameriškega imperializma biti se danes. Če bi teh moralnih osnov ne imeli, bi se žene cone B nikoli ne mogle z istim uspehom udejstvovati na političnem, ekonomskem in kulturnem polju in bi pomoč, ki jo dajejo antifasističnim ženam cone A, se dalec ne bila tako. Te pa ne bi moglo pomeniti tega, kar v resnici pomenijo v tržaškem demokratičnem gibanju.

Toda tista Partija, ki nas je učila v osvobodilni in proti-imperialistični borbi pozitivnosti, delavnosti, discipliniranosti, bratstva, prave domovinske ljubezni in proučevanja dogodkov na podlagi dejstev in pravih besed, nas vsega tega uči tudi danes. Njeni nauki imajo zaradi ganelega optimizma, likvidatorstva in neresničnosti, ki jo je Kominterni zanemareli, v demokratično gibanje toliko visjo ceno.

MARA SAMS

DANILO KORENIKOV

Kako sem bil dvakrat «amerikanski padalec»

(Ilustrira R. Hlavaty)

Bolj ko sem izvijal iz trte dokazne za gotovost in tolažbo, bolj me je kmetska verno poslušala ter končno dejala: «Toda bon pomagala, da sredno pride preko vrhov vsa Porino. Morda mi bo bog milostljiv ter pošlje tudi mojemu sinu kega, da mu pomore. Najbrže nam bo lahko nemoteno priti ob strani vasi, ker so večerj Nemci ubili neko dekle, ter je vsa vasa zbrana pred njeno domačijo zaradi žalnih obredov in pogreba. Nemci pa so že večerj odšli in le še kakke patrole prihajajo tu pa tam in nas plašajo na vse načine».

Se in še je vzdihovala ženica k vsem svetnikom in končno smo

se domenili, da ona pogleda po vasi ter potem da znamenje dečku, ki naju bo vodil po stranskih poteh preko vrhov na ono stran vasi, kjer se je zopet začel kaj stanje gozd. In res je čez nekaj časa prisrkalaj k nama deček, ki nama je hitel zatrjevati, da sva lahko gotova, da bova neopazno prišla preko vrhov, nakar prekoraj glavno cesto ter sva kmalu v gozdu. Malj je vzbujal zaupanje in urnih korakov sva mu sledila in res bila kmalu v bližini glavne ceste, onstran katere se je pričel gozd. Veselo sem stisnil malemu nekaj denarja v roko in mu dejal, da naju lahko pusti naprej same. Njemu v čast

pa moram povedati, da denarja ni hotel sprejeti in sem mu ga po silji stlačil v žep. Npkar je fantalin urno odcepel proti vasi ter nama preje zopet pojasnil, kje je varen prehod preko ceste. Sva globoko sva se oddahnila, da sva zopet sama in Franc si ni mogel kaj, da ne bi spiknil:

«Orkafiks, ti si pa res zgrešil, da nisi žel za fajmoštra, nisem mislil, da boš tako hitro uveril kmetsko, da nama pomaga. Kje vraga si se naučil vsa tista imena raznih «mater pomočnic» in svetnikov? Saj da mi ni drugo rojilo po glavi, bi bil akoro se mene ganila».

«Kaj misliš? Kam bi se midva dejala, ako se sedaj kdo pojavi na tej cesti, ki je ograjena s to gosto živo mejo, skozi katero se morda komaj mačka prebrine».

Kakor da bi mi črna slutnja navdahnila to misel, se je nama na cesti izza ovinka nenadoma oglasil ropot motornega kolesa. Spominjam se samo, da sem slišal krepič «risk raaska» in že sva sedela vasa opraskana in razcedfrana za neko kmečko hišo in dve preplašeni dekletki sta molče

buljili vame, ki sem držal prst na ustih, v znak, da molčita, ter hitel s Francem brskati po velikem kupu jabolk, ki sta jih dekletki verjetno odpirali pred najim burnim prihodom. Začela sva normalno dihati šele potem, ko je motorno kolo odbrzelo mimo ter sta v daljini izza žive meje

buljili vame, ki sem držal prst na ustih, v znak, da molčita, ter hitel s Francem brskati po velikem kupu jabolk, ki sta jih dekletki verjetno odpirali pred najim burnim prihodom. Začela sva normalno dihati šele potem, ko je motorno kolo odbrzelo mimo ter sta v daljini izza žive meje

buljili vame, ki sem držal prst na ustih, v znak, da molčita, ter hitel s Francem brskati po velikem kupu jabolk, ki sta jih dekletki verjetno odpirali pred najim burnim prihodom. Začela sva normalno dihati šele potem, ko je motorno kolo odbrzelo mimo ter sta v daljini izza žive meje

tu pa tam pokukala dva nemška šlema, ki sta pokrivala na motorju brežica osvajačca sveta. Zopet sva spravila v tek vso najino sposobnost v govorjenju napoletanskega narečja in kmalu sva imela nalučene žepke raznih dobrot, ki sta nam jih ponudili Napoletanki, prepričani, da po-

magata dvema izmed onih slavnih nosilcev kosem milijonov bajonetov.

Cim sta odšli dekleti v hišo, da pokličeta še mater, je Franc zopet zagodrnjal: «Orkafiks, anti-nisva prišla sem, da se ženiva in se ne bi hotel še kdaj tako prekiro nerodno prebraviti skozi to frdamano živo ograjo, saj sva oba podobna bolj cvetočemu grmu kakor pa poštemu človeku».

«Poškalj, naj nama ti dve vili odrešeni ponudita še kaj piti, da bova imela korajže seznaniti se z njiju materjo, potem jo čimprej mahneva v gozda».

Res sem uganil: dobila sva požirek vina in se seznanila s čokelo kmetsko, o kateri je pozneje Franc trdil, da je imela emulšace in da je bolj bežal pred njo kot pa pred Nemci. Iztržila sva z rokava vse poklone in zabavale, ki sva jih znala, ter se po kratkem slovesu kmalu zmašala nad cesto v gozdu.

(Nadaljevanje sledi)

Moja mirček

Zakaj je bilo tržaškim otrokom v Sloveniji lepo

«Mama, lepo je bilo! ta učitelj slišim tolikokrat iz ust moje mame, odkar se je vsa razigrana vrnila domov iz počinške kolonije na Viču. Toda kaj je bilo tako lepo? jo vprašujem, povej mi, o-piši mi, da bom tudi jaz s teboj doživljala to lepoto. «Ah, saj ti ne razumeš, da se ne da vsega tega opisati, ker je bilo preveč lepo». Zavrti se po kuhinji, zagostoli pesem, po premolku zamisljena obstane in sama ne ve, kdaj mi začne razkrivati prekipajočo notranjost svoje duše. Tako se je zgodilo, da sem v odlo-milki končno le tudi sama zvedela, kaj je bilo tako lepo in za-kaj se stalno povračajo v tiste dni njene misli.

«Veš, mami, me nenadoma na-govori, «Zjutraj smo se prebudili, še predno nas je zvonec poklical. Če bi bili smeli, bi najrajši kar takoj vstali. Tako smo se veselili novega dne, ki je bil pred nami. Vsake je bilo tako pester, vsak nam je prinesel s seboj toliko čudovitih stvari. Ti si mi morš zamisliti, kako dolgo so bile tiste minute pred zvonjenjem in kako smo planili vadostni kvišku, čim

smo ga zaslišali. Nato smo hoteli s pospravljanjem. Osem naših čet se je merilo med seboj, ka-tera bo prva, katera bo sobo naj-lepše uredila. Prva in četrta sta bili v tekmi vedno v ospredju».

«Cemu sta si bili v tekmi vedno v ospredju?», se vteklem neho-te v njeno pripovedovanje. «Daj, kako si nerazsodna! To je bilo zato, ker so bili v prvi in četr-ti največje deklice in največji jan-tje vsi z opravljenoma malo matu-ro in slo nam je vendar za pre-sti. Potem smo imeli na dvorišču razgibalne vaje. Ali si lahko za-misliš, kako se ti vsak dan bolj krepijo mišice, kako postajajo vse bolj prožne in kako ti je koža kar rjava od sonca in zdravja. Oči se ti iskrijo tako, kakor da bi se tisoči solni prižgalo v njih. Potapljam se vanje in vidim jih vse, kako korakajo po dvorišču in vdihavajo jutranjo svežino, ki prihaja iz gozda na Rožniku. Ona pravi: «Tudi komaj smo imeli, za snago namreč. Morali smo jo izvoliti med seboj, ker je bilo

vodstvo že v zadregi zaradi po-klanjanja prehodne zastavice. Na-ša komisija je bila v ocaneranju silno natančna. Ničesar ni spusti-la iz vida. Peti četi ni dala ne-koč prav dobro oceno samo za-vidi tega, ker je našla na oknu košček mli. Ti mi vedno praviš, da mora biti v hiši red. Kaj pa misliš, kako bi bilo z redom, kjer živi v eni družini nad sto ljudi? Mi smo bili taka družina in zato smo tudi morali imeti ocenjeval-no komisijo, ki je k redu pri-pomogla in pravično razsodila. Prva četa, dekci naše starosti so pošteno upnali našo četrto dekli-ško četo. Ob uri opoldanskega počitka, ko smo vsi spali in je imelo vodstvo kolonije sestane-k so na skrivaj porabili svojo sobo, samo da bi bila lepša od naše. Me deklice seveda nismo mog-le dopustiti, da nas osramotijo v naših gospodinjstkih zmoglostih, in takih drugih dan smo jim dokaz-le, da nočemo zaostajati! Temu se moram seveda jaz od srca sme-jati. «No, bila je ena korist

več, da si odšla v kolonijo,» pra-vim, «in te sem jaz vesela».

Ubrala sem pravo struno. Be-seda se ji razveže in žubori iz nje. «Se zato, je bilo lepo, ker smo spoznali Ljubljano. Ti je gotovo ne poznas tako, kot jo poznam sedaj jaz», se pohvali. «Poznam jo, a težko je reči, koliko jo po-znam, mnogokrat nisem videla, ker ni bilo nikoli prilike. Vidis, jaz sem pa videla uso. Videla sem slovenske kulturne ustanove in kulturne spomenike, ki jih hranis, mi pravi kar nekam pre-več učeno. Taka je, odkar se je vrnila in usa zavzela prisluhnem še z večjim zanimanjem temu, kar mi pripoveduje. «Bili smo na Rož-niku», pravi, «v tisti sobici, kjer je živel in delal Ivan Cankar. Na-mi leži njegov rokopis. «Po Rožniku sem še hodila, toda v Cankarjevi sobici še nisem bila». pripominjam jaz. Toda ona, ka-kor da me ne sliši, niza misel za mislijo, spomin za spominom. V Moderni galeriji smo bili na razstavi slik slikarja Božidarja

Jakca. 498 jih je bilo. Nam so najbolj ugajale tiste iz osebno-dilne borbe. Zdelo se nam je kot da je na njih upodobil to, kar smo sami doživeli. Tako blizu so nam bile in tako domače. «Pa v muzeju ste bili?», jo prekl-nem. «Kako si pa predstavljáš o-gled kulturne Ljubljane, ne da bi obiskali muzeje? V dveh smo bili in po vseh oddelkih. Tam v tistem, kjer so živali, smo običai najditje. Prevzela nas je tudi so-ba, v kateri je živel Prešeren. Popolnoma je ohranjena in iz nje-govega stanovanja v Kranju so jo pripeljali v Ljubljano. Blizu tiste stavbe je Univerzitetna knjižnica. Njen upravnik tov. Ru-pel je bil tako ljubezniv, da nas je peljal povsod. Videli smo čit-alnico, ki ima 160 sedežev, skla-dišča, oddelke za rokopise, od-delek za časopise in oddelke iz narodnoosvobodilne borbe. V njem je 4000 originalov brošur, ki so izšle tedaj. V vsej knjižnici pa je nad pol milijon knjig. Tudi mi smo si nakupili knjig v knjižarni Cankarjeve založbe, ki je najlepša in najmoderneje ure-jena v vsej Srednji Evropi. «In spomenike naših pesnikov ste vi-deli? «Da, ko smo šli mimo njih, smo se ustavili pred Gregorčiče-vim, Vodnikom in Prešernovim spomenikom. Cankarja, Ketteja, Murina in Zupanciča pa smo obiš-kali na pokopališču, zapeli smo na njihovem grobu. Od tam pa smo šli na grobove talcev, kjer smo tudi zapeli».

«Veš, mami, prične neki drugi dan. «Tudi v Celju in Sa-menski dolini smo bili. Tam va-jevali na tako strašno dolgih pre-kleah. V Zalcu so nam razka-zali hmeljarno in povedali, da ga izvozijo za 120 milijonov na leto. V 16 dneh, ko so dobili navožit-jo iz Brazilije, so ga že odpeljali v tla. Poiskuj! smo, kako se hmelji obira. Nekaj ur smo delali skupno s pionirsko brigado iz Slovenije. Zdalj vemo, da je hmelji potreben za pivo, ki ga izdelujejo tudi pri nas v Trstu. Obitali smo pred Leplo Savino, kjer teče skozi Celje. Kopali smo blit v njej in razen lučja smo bili vsi tako vs-seli. «Cemu Ivan ni bil vesel? «Ivanu se je tožilo po mamiči kakor vedno, «Tu je tako lepo, je rekel učiteljci, ko ga je iz-praševalo, kaj mu je, asamo ma-me nis. Na postaji v Celju pred odhodom se je tudi on razvešel. Začeli smo peti in plesati kolo. Drugi ljudje, ki so kot mi čaka-li na vlak na postaji, so se nam kar pridružili in skupno smo peti in plesali, dokler ni vlak pri-sopihal. «Kako pa je bilo na Gorenjskem? jo vprašujem. «Ta-ko kot na Stajerskem. Šli smo do Bohinja, k slapu Savce in mi-mogrede smo videli Bled. Zivon-ico in industrijo na Jesenicah. «To je bilo takrat, ko je Kletia pisala svoj mami v Trst, da je videla tako čudovite kraje, k-jih ona se v sanjah ni videla. «Da, takrat je bilo, toda tudi te-daj, ko nismo bili na letetu, nam je bilo lepo. Adrijan nas je nam-daj učil petja. Neva in druga dekleta, ki so zvala klavir, jo so igrala za časa naše zabavne ure. Vsake počinice bi hotla tako preživeti. Če bomo bržna študi-rali, jih bomo gotovo, kajti sam minister za prosveto, ki je na naše povabilo prišel skupaj s to-varšem pisateljem Bevkom in z ministrom Regentom na zaključ-no akademijo, nam je to obljubil. «Kakšna pa je bila zaključna akademija? vrtam vanjo. «Ah, mama, ali si ti čudna, da me to vprašuješ. Saj veš, da smo se potrudili, da bi »la čim lepša. Bila je vendar naša dolžnost, da se z njo usaj malo oddaljimo in da polazeč, da smo zavestni tržaški mladinci. Moje zadnje uprtaanje je bilo odveč. Dotakni-lo se je njene upravičene samoz-vesti. Toda jaz sem zdaj vdele, zakaj mi je bilo lepo in nisem drezala dalje.

Ena izmed mnogih mater

Mirčkova mati.

MLADINCI PRI GRADNJI NOVEGA BEOGRADA.

... in dve preplašeni dekletki sta molče buljili vame, ki sem držal prst na ustih v znak, da molčita...

„Avtoobnova“ v Št. Petru
pri Gorici izvršuje
vse vrste novih
tovornih kasonov
za avtomobile
V najkrajšem času. Vse nadaljnje
informacije daje „Avtoobnova“ Št.
Peter pri Gorici.

Krojaška delavnica
TRST - ULICA VALDIRIVO 33
izdeluje moške obleke,
ženske plašče
OBRACA, POPRAVLJA
PO IZREDNO NIZKIH CENAH.

KINO NA OPČINAH
predvaja samo se DANES v NEDELJO 11. t. m. z začetkom ob 8
film mladosti, smeha in dobre
volje
V glavnih vlogah nastopajo priljubljeni svetovno znani igralci
POZOR! POZOR! POZOR!
KAJ BOSTE VIDELI PRIHODNI TEDEK?
Samo v PONEDELJEK so-
vjetski film „Vzgoja čustev“
V TOREK in SREDO sovjetski
film „MLADA GARDa“ I. del
V CETRTEK in PETEK „MLADA GARDa“ II. del
Prihodnjo SOBOTO in NEDE-
LJO pa veliki ameriki film: „GOSPA PARKINGTON“
PRIDITE VSI! PRIDITE VSI!

Obiščite
Zagrebski velesejem
17. septembra do 2. oktobra 1949
ŽELEZNIŠKI POPUST
Informacije pri Gospodarski delegaciji FLRJ
Trgovinski oddelek, ul. Cicerone 8

Kmetovalci, pomnite!
KMETIJSKA NABAVNA
in PRODAJNA ZADRUGA
Urad in skladišče: ULICA U. FOSCOLO št. 1 - TEL. 84-58
Prodajalna v TRSTU: UL. S. MERCADANTE 4 - TEL. 88-18
Prodajalna v MILJAH: ULICA G. MAZZINI 1.

To je gospodarska ustanova kmetov domačinov, zato
kupujte pri njej vse svoje kmetijske potrebščine
CENE UGOodne BLAGO PRVOVRSTNO

Prekrasni
modeli
Ženski in
moški čevlji
TRGOVINA
TREVISAN
Ulica Vasari 10
Oglejte si zalogo

Kopališče Sv. Nikolaj
Odhod parnikov in motorne jadrnice izpreo pomoja ribarnice
veljaven od 29. avgusta do 30. septembra 1949
VOZNI RED
OB NEDELJAH:
Iz Trsta: 8.00* Iz Sv. Nikolaja: 12.45*
9.30 18.30* 10.00*
11.00* 19.00 12.05*
13.00 11.00 13.45
14.00* 15.00*
OB DELAVNIH:
Iz Trsta: 10.00* Iz Sv. Nikolaja: 12.30*
11.00* 17.45*
19.00
Gornji red voženj velja v celoti ob lepem vremenu in po
potrebi, medtem ko velja urnik, označen z zvezdico *, ob vsa-
kem vremenu.
Redna avtobusna proga TRST - Sv. NIKOLAJ - TRST
OB NEDELJAH IN DELAVNIH:
Iz Trsta: ob 8.30 in 13.30 - Iz Sv. Nikolaja ob 12.10 in 13.20